

ONVERWACHTTE UITKOMSTEN VAN HET DYNAMISCH KUSTBEHEER OP AMELAND

Bij dynamisch kustbeheer wordt de zeereep met rust gelaten. Zand mag stuiven, zeewater mag hier en daar het land in. Soms worden er zelfs sleuven in de zeereep gegraven. Op West-Ameland stopte men in 1995 met het aanplanten van helm en het plaatsen van stuifschermen in de zeereep. Er veranderde veel, maar lang niet altijd door het nieuwe beheer.

Het proefgebied op Ameland West tussen kilometerpaal 3 en 4,6

Op West-Ameland hanteert men dynamisch kustbeheer voor de zeereep tussen kilometerpaal 3 en 4,6, met erachter een kunstmatige duinvallei: de Lange Duinen Noord. Deze vallei ontstond rond 1962, toen de toenmalige strandvlakte werd afgesloten van de zee door de aanleg van een stuifdijk. De stuifdijk werd de huidige zeereep, in de vallei ontstond een moeras dat in de loop der tijd verruigde met riet en struiken. Er ontstonden twee openingen in de zeereep, waardoor bij stormen regelmatig zeewater de vallei kon binnendringen.

Grote gevolgen voor West-Ameland had de aanlanding, na 1986, van de zandplaat 'Bornrif' vanuit het noordwesten, waarna de plaat opschoof in oostelijke richting. Aanvankelijk zorgde dit voor spectaculaire kustaangroei, maar aan de westelijke 'achterzijde' van de opschuivende zandplaat trad erosie op. Daarom werden er in 1997 en 2004 tussen kilometerpaal 3 en 3,4 strandsuppleties uitgevoerd, en in 2007 een gecombineerde vooroever-/strandsuppletie. Verder werd in 2010/2011 tussen kilometerpaal 1 en 4 maar liefst 2,5 miljoen kuub zand op het strand neergelegd.

STUIFKUILEN

De verwachting was dat er door het nieuwe beheer stuifkuilen in de zeereep zouden ontstaan. Kalkrijk strandzand zou naar het rietmoeras kunnen stuiven, met verjonging van de vegetatie aldaar tot gevolg. Ook verwachtte men dat de zee vaker het rietmoeras zou binnendringen, waardoor zich brakke pioniervegetaties zouden kunnen vestigen. Omdat men wilde voorkomen dat het rietmoeras grotendeels verloren zou gaan, besloot men dat de zeereep zich hooguit vijftig meter landinwaarts mocht verplaatsen. Als meer dan een kwart van het riet-

Aanzicht van de zeereep in juli 2012. Links ligt het strand en rechts het rietmoeras. De zeereep is hoog en aan de achterzijde dicht begroeid met de oprukkende duindoorn (donkergroen). Alleen aan de voorkant (links) en op de top van de zeereep is kaal zand te zien

moeras verloren zou gaan of bij nadelige gevolgen voor de drinkwaterwinning en het recreatiestrand, zou de proef gestaakt worden.

AANGROEI VAN DE ZEEREEP

Vijftien jaar monitoring laat zien dat dynamisch kustbeheer en veiligheid op West-Ameland goed samengaan. De zeereep is hoger en breder geworden door aanlanding van het Bornrif en door zandsuppleties. Ook is de zeereep op dezelfde plek blijven liggen. Van bedreiging van het rietmoeras was geen sprake.

Het westelijk deel had na 1995 veel te lijden van erosie, wat is verholpen met zandsuppleties. Aanvankelijk trad ook in het oostelijk deel erosie op, maar de laatste jaren is het strand hier hoger geworden en ontwikkelen zich jonge duintjes aan de voet van de zeereep.

Hoewel er meer zand naar de zeereep stuift en deze griliger is geworden met meer kale plekken, is de vegetatie niet verjongd. Integendeel: het aantal soorten in de zeereep dat van stabiele situaties houdt groeit, ten koste van de 'dynamische' soorten. Het snelle oprukken van duindoorn vanuit het achterland versterkt dit nog eens.

PLANTEN EN VOGELS

Ook het rietmoeras heeft dynamiek verloren. Stuifzand bereikte het moeras slechts mondjesmaat. Zelfs bij extreem hoog water komt er nog nauwelijks zeewater in het moeras doordat de beide openingen naar zee opgehoogd zijn geraakt.

In het westelijk deel van het moeras is de diversiteit aan planten tussen 2007 en 2011 gelijk gebleven. In het oostelijk deel (waar de openingen liggen) is aan de verruigde vegetatie te zien dat de invloed van de zee is afgenomen. Dit is ten koste gegaan van kleine, relatief zeldzame soor-

ten zoals parnassia, groenknolorchis en geelhartje. In 2007 heeft Rijkswaterstaat struiken verwijderd, waarna de soortenrijkdom weer is toegenomen.

Er broeden minder vogelsoorten in het moeras en ook het aantal broedparen (territoria) daalt. Dat komt niet door het nieuwe beheer, maar door de verruiging van de vegetatie en door landelijke trends. Desondanks is het gebied nog steeds zeer waardevol, met enkele parels zoals de roerdomp.

Johan Krol (*Natuurcentrum Ameland*),
Moniek Löffler (*Bureau Landwijzer*)
en Pieter Slim (*Alterra, Wageningen UR*)

Een uitgebreide versie van dit artikel is te lezen door gebruik te maken van de QR-code of te kijken op:
www.vakblad20.nl

SAMENVATTING

- Sinds 1995 wordt op West-Ameland dynamisch kustbeheer toegepast: men stopte met het aanplanten van helm en het plaatsen van stuifschermen in de zeereep.
- Hoewel er veel veranderde, bleef de zeereep op zijn plaats. De reep werd wel breder en hoger, onder andere door de aanlanding van een zandplaat en door zandsuppleties.
- Ondanks toename van het stuivende zand bleven veranderingen in flora en fauna beperkt. Dit kwam onder meer doordat een duinvallei op natuurlijke wijze werd afgesloten van de zee en struiken mede daardoor konden oprukken tot in de zeereep.